

*Výbor pre ústavné veci
predseda*

20. 9. 2023

Pán Adrián Vázquez Lázara
predseda
Výbor pre právne veci
BRUSEL

Vec: Stanovisko k monitorovaniu uplatňovania právnych predpisov Európskej únie v rokoch 2020, 2021 a 2022 (2023/2080(INI))

Vážený pán predseda,

v rámci uvedeného postupu bol Výbor pre ústavné veci požiadaný o predloženie stanoviska Vášmu výboru. Na schôdzi 18. júla 2023 sa výbor rozhodol predložiť toto stanovisko vo forme listu.

Výbor pre ústavné veci záležitosť preskúmal na svojej schôdzi 20. septembra 2023. Na uvedenej schôdzi¹ výbor rozhodol, že vyzve Výbor pre právne veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia Európskeho parlamentu, ktorý prijme, tieto návrhy.

S úctou

Salvatore De Meo

¹ Na záverečnom hlasovaní sa zúčastnili: Salvatore De Meo (predseda a spravodajca výboru požiadaného o stanovisko), ..., .

NÁVRHY

Výbor pre ústavné veci:

1. zdôrazňuje, že podľa článku 2 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ) je právny štát jednou z našich základných hodnôt a musí sa rešpektovať vo všetkých členských štátoch;
2. víta správy Komisie o monitorovaní uplatňovania práva Európskej únie v rokoch 2020, 2021 a 2022 a uznáva ich význam pre zabezpečenie správneho vykonávania právnych predpisov EÚ a v súlade so zmluvami EÚ;
3. domnieva sa, že takéto správy sú nevyhnutné na umožnenie demokratickej kontroly a na zvýšenie informovanosti o správnom uplatňovaní právnych predpisov EÚ v členských štátoch; zdôrazňuje, že treba zlepšiť tento nástroj a posilniť mechanizmy zamerané na zabezpečenie dodržiavania zásad právneho štátu, ako je cyklus správ o právnom štáte alebo nariadenie o podmienenosti, v súlade so zásadami prenesenia právomocí, subsidiarity a proporcionality stanovenými v článku 5 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ);
4. zdôrazňuje význam právneho štátu ako predpokladu riadneho monitorovania a uplatňovania právnych predpisov EÚ; zdôrazňuje svoje obavy nad počtom prípadov nesplnenia povinností v súvislosti s právnym štátom; víta rozhodnutie Komisie predložiť členským štátom odporúčania pre jednotlivé krajiny týkajúce sa právneho štátu; opakuje, že podporuje vytvorenie mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva, ktorý by sa riadil medziinštitucionálnou dohodou medzi tromi inštitúciami vrátane ročného cyklu monitorovania hodnôt Únie pokrývajúceho všetky aspekty článku 2 ZEÚ;
5. zdôrazňuje, že Konferencia o budúcnosti Európy priniesla mnoho odporúčaní týkajúcich sa ochrany právneho štátu, na ktoré by mala nadviazať Európska komisia, Rada a Európsky parlament;
6. zdôrazňuje, že právne predpisy EÚ by mali byť jasne a zrozumiteľne formulované v súlade so zásadou právnej istoty; zdôrazňuje význam jeho správneho prekladu, ktorý je nevyhnutný na riadnu transpozíciu a vykonávanie právnych predpisov EÚ; zdôrazňuje, že treba, aby Európska komisia poskytla členským štátom ďalšie usmernenia a podporu pri transpozícii právnych predpisov EÚ; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby ďalej investovali do budovania kapacít a pomáhali kandidátskym krajinám pri vykonávaní a transpozícii súčasného a budúceho *acquis* EÚ, a to aj odbornou prípravou štátnych zamestnancov.
7. pripomína zásadu transparentnosti, ktorá je zakotvená v zmluvách o EÚ, ako aj právo občanov EÚ na spravodlivosť a dobrú správu vecí verejných stanovené v článkoch 41 a 47 charty; poukazuje na to, že tieto práva a zásady vyžadujú, aby sa občanom poskytoval primeraný prístup k návrhom právnych aktov, ktoré sa ich týkajú; nabáda členské štáty, aby boli transparentnejšie, pokiaľ ide o vnútroštátne opatrenia na transpozíciu smerníc, a víta skutočnosť, že 14 členských štátov súhlasilo so zverejnením znenia týchto opatrení na portáli EUR-Lex;
8. zdôrazňuje, že riadna transpozícia a vykonávanie právnych predpisov Únie

na základe článku 197 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) má zásadný význam; požaduje primerané posúdenie vplyvu právnych predpisov EÚ ex ante a ex post, ako sa uvádza v Medziinštitucionálnej dohode (MID) o lepšej tvorbe práva;

9. berie na vedomie, že v roku 2021 sa znížil počet nových prípadov nesplnenia povinnosti; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že počet prípadov nesplnenia povinnosti, ktoré zostali na konci roka 2021 nevyriešené, sa oproti predchádzajúcemu roku zvýšil o 7 %; konštatuje, že podľa rozdelenia nových prípadov nesplnenia povinnosti otvorených v roku 2021 boli hlavnými oblasťami politiky, v ktorých sa proti členským štátom začal najvyšší počet postupov v prípade nesplnenia povinnosti v súvislosti s transpozíciou, finančná stabilita, finančné služby a kapitálové trhy, spravodlivosť a spotrebiteľia, mobilita a doprava, komunikačné siete a technológie, migrácia a vnútorné veci; vyzýva Komisiu a vnútroštátne orgány, aby aktívne a komplexne monitorovali a presadzovali uplatňovanie práva EÚ v týchto oblastiach;
10. so znepokojením berie na vedomie pretrvávajúci vzostupný trend využívania mechanizmu EU Pilot; zdôrazňuje, že tento postup nemôže nahradiť konania o nesplnení povinnosti; vyzýva Komisiu, aby bola transparentnejšia, pokiaľ ide o prípady v rámci projektu EU Pilot, a stanovila jasné kritériá na využívanie tohto mechanizmu;
11. vyjadruje poľutovanie nad tým, že niektoré prípady nesplnenia povinnosti trvajú dlho, pričom Komisia nepodniká konkrétne kroky, vec proti dotknutým členským štátom nie je postúpená Súdnemu dvoru Európskej únie (SDEÚ); konštatuje, že ombudsmanka zistila, že v niektorých prípadoch to môže predstavovať nesprávny úradný postup;²
12. domnieva sa, že rýchle opatrenia vrátane prijatia kratšieho a jasnejšieho časového rámca pre postupy v prípade nesplnenia povinnosti sú kľúčom k ukončeniu porušovania právnych predpisov EÚ členskými štátmi a k zabezpečeniu úplnej ochrany občanov EÚ;
13. vyzýva Komisiu, aby uviedla do praxe pravidlá stanovené vo svojom oznámení s názvom Finančné sankcie v konaniach o nesplnení povinnosti prijatom 4. januára 2023, v ktorom stanovila cieľ predložiť SDEÚ do 12 mesiacov prípady nesplnenia povinnosti, pokiaľ netransponovanie smernice pretrváva aj po uplynutí lehoty stanovenej zákonodarcom Únie;
14. vyjadruje poľutovanie nad 21 % nárastom počtu prípadov nesplnenia povinnosti pre oneskorenú transpozíciu na konci roka 2021 v porovnaní s prípadmi nedoriešenými na konci roka 2020; vyjadruje poľutovanie nad tým, že včasné a správne uplatňovanie právnych predpisov EÚ vo viacerých členských štátoch naďalej vyvoláva znepokojenie, a podporuje využívanie finančných sankcií podľa článku 258 a článku 260 ods. 3 ZFEÚ z toho dôvodu, že členský štát nepremietol smernicu do vnútroštátneho práva; pripomína, že prahová hodnota deficitu v transpozícii vo výške 1 % v súčasnosti nie je sankcionovaná, a vyzýva Komisiu, aby zvažila ďalšie nástroje na zabezpečenie dodržiavania prahovej hodnoty;

² Európska ombudsmanka, veci 2238/2021/MHZ a 2249/2021/MHZ, rozhodnutie zo 16. decembra 2022.

15. zdôrazňuje, že samotné členské štáty prostredníctvom Rady EÚ sú priamo zodpovedné za vypracovanie a prijatie právnych predpisov EÚ; poukazuje na to, že národné parlamenty a prípadne regionálne parlamenty vykonávajú kontrolu subsidiarity právnych predpisov EÚ; víta ich včasné zapojenie do rozhodovacieho procesu EÚ a zdôrazňuje význam ich úlohy pri podpore národných vlád v rámci zlepšovania kvality a rýchlosti vykonávania právnych predpisov EÚ; navrhuje, že intenzívnejšia koordinácia medzi diplomatickými službami členských štátov a vykonávacími orgánmi by mohla pomôcť zlepšiť vykonávanie a transpozíciu právnych predpisov EÚ; vyzýva členské štáty, aby sa vyhli praxi tzv. gold platingu s cieľom minimalizovať nesprávne transpozície alebo oneskorenia; konštatuje, že by sa mohli zlepšiť existujúce formy spolupráce s národnými parlamentmi, ako sú medziparlamentné delegácie alebo postupy zapájania národných parlamentov do výmeny informácií o tvorbe práva a uplatňovaní právnych predpisov Únie; v tejto súvislosti zdôrazňuje aj potrebu posilniť spoluprácu a zapojenie VR a EHSV;
16. vyzýva členské štáty, najmä tie s federálnou štátnou štruktúrou, aby prijali vhodné koordinačné mechanizmy na transpozíciu právnych predpisov EÚ, ktoré umožnia rôznym príslušným vládnym službám účinne spolupracovať pri prijímaní transpozičných opatrení;
17. zdôrazňuje význam SDEÚ ako jediného zodpovedného za rozhodovanie o platnosti právnych predpisov EÚ a za zabezpečenie ich správneho výkladu a uplatňovania.